



ראשות עיריית ירושלים: מאליהו איזרש (שמאל) ליצחק קרבי אשכנזי בעל ארשת פנים ספרדית

לחברת שמשון לא היה תמיד כסף מזומן. אבל בכל פעם נמצא מתוך והעבודות נת" משכו, אם כי בקצב מואט. בינתיים הולך ומסתיים בניינו של מפעל מלט שני של חברת נשר, ברמלה. כמוכרן של סולל-בונה שותפת גם בזה. הנהלת שמשון הנמצאת במצוקה עקב ההתחרות הבלתי צפויה, מיעוט הנרישה למלט בארץ, חוסר המזומנים, החלה מזרות את סולל-בונה, דו"ר רשת ממנה לסיים את עבודת הבניה. השיבה סולל-בונה: "אין כסף - אין בנייה".

**שווקים חדשים.** כדי לחזק את דרישתה שלחה סולל-בונה מכתב הדורש משמשון תשלום של 200,000 ליי תוך שלושה שבועות. אחרת - איימה סולל-בונה - תדרוש את פירוק החברה.

חברת שמשון לא נבהלה, הגישה תביעה נגדית לפיצויים בגלל, כפי שהיא טוענת, שהייתה עבודה, חישובים לא מדויקים, בית המטבח הוציא צו מניעה עד לכירורג התביעה ההדדיות.

ענה נתגלו שווקים חדשים למפעלי המלט בישראל: בתורכיה, יוון, מלטה, המוכנות לקלוט כמויות ניכרות של התוצרת. יצוא זה עלול לספק עבודה גם לנשר וגם לשמשון. כיוון שהאוצר צמא ביותר למטבע חוץ יש להניח כי הממשלה תהשקיעה כספים בשמשון תעשה לחיסול הסכסוך.

**בשורה בלתי נעימה**

הגינטלמנים הנכבדים, בעלי המניות ה"רגילות והרגילות א" של חברת החשמל הישראלי, שהתכנסו בלונדון לאסיפה הכללית ה"שנתית ה-29 של החברה, השבוע, שמעו מפי היושב ראש, וויקאונט הרברט סמואל, את הבשורה הבלתי נעימה שלא יקבלו כל דיבידנדה לשנת הכספים 1951. הם נאלצו להסתפק בהבטחה שמסר לורד סמואל, כי ממשלת ישראל תסכים להעלות בקרוב את תעריפי מחירי החשמל. אז יגדלו רוחי החברה, מגי"ר תיה תשאנה שוב פרי.

כי עתה הולכת ומסתיימת בניית תחנת כוח, וכאשר תופעל התחנה החדשה, תבוטלה ההגבלות בחשמל. יחד אתן תבוטלנה ההגבלות במחירים. הממשלה תסכים להעלותם, בעלי המניות יקבלו דיבידנדה כפולה.

**מזון חלב ומים**

כאשר הופיעו בפעם הראשונה מכוניות המיכל הכבדות של מכבי-אש בדרום תל-אביב, אחזה את תושבי האזור בהלה גדולה. אולם חיש התברר שלא פרצה בסביבה כל דליקה; המכוניות רק נקראו לספק מים לתמיסה המיוצרת על-ידי מחלבות הנבונה מ"אבקת חלב, מגדילות על-ידי כך את כמות החלב לשתיה.

הירידה העונתית בתנובת הרפת החלה לפני שלושה חודשים, מאז הוצרכו מכבי-אש להגדיל את פריון העבודה, את כמות המים שסופקו. אתון התמיסה בחלב טרי עלה מעשרה ל-25 למה, המפקח על המזון גזת אמר להגדיל את האחוז עוד יותר. כאן התנגדו הרופאים, טענו כי החלב המ-

כעבור 16 שנה, שנת מלחמת העצמאות הישראלית, אירע לד"ר שטרן המקרה אשר גרם לכך שכיום יעמוד במרכז החדשות של הארץ. הוא הושאל על-ידי ארצות-הברית ליוון, וכשסיים את תפקידו עבר דרך ישראל למשך משה וחצי ימים כאורחה של ההסתדרות. ד"ר שטרן הבין כי הארץ זקוקה למומחים ובעלי ידע כשלה, הציג את עצמו למשרד העבודה של האו"ם כמיייל העבודה בגדול נמלי ישראל, חיפה.

כשהגיע מומחה או"ם לחיפה נוכח לדעת כי חוסר דביוס, חוסר נסיון בשיתוף פעולה ופיקוח, הם בעוכרי ייעול העבודה. ואז פיר"סם את הצעותיו: אימון מקצועי של קבוצות הסוארים, הפעלת כיתרות מגובשות ופיקוח על-ידי מומחים מקצועיים. הסיכום הסופי: תפוקת עבודה גדולה יותר שתתבטא לכל הפחות בחסכון מטבע וז' באחד הענפים: אניות זרות תפורקנה מהר יותר. התגובה להצעות היתה מפתיעה: שביתת הפועלים וסירוב ועדיהם לשתף פעולה כדי להציל את הפועל. ד"ר שטרן לא נבהל, כינס מסיבת עיתונאים, גילה את נסיון החבלה ה"פועלית".

השבוע באה העזתו של מומחה האו"ם היהודי, יליד רוסיה וחניך אמריקה בן ה-60, על שכרה: הוא קיבל את ההסכמה הכללית של כל השותפים בנמל (כולל: ועדי הפועלים) לשתף פעולה עמו משך ארבעה חודשים הקרובים, עד מועד יציאתו את הארץ - והחלטתו על-ידי אחד מחניכיו הישראליים.

**המשק אלת למלטה**

לפני שש שנים החל להגיע מבריטניה ציוד מלא ומשוכלל להקמת מפעל שפיץ מלט פורטלנד מסוג משובח. למפעל נקבע שם, שמשון, בשל מקומו, בארץ דן העתיקה, לא הרחק מהר"טוב. בסביבה נמצא שפע של אבן סיד, חימר, גיר והיא נראתה מתאימה מכל הבחינות. לפי התכנית עמד המפעל לה"פיק בסוף 1949 אלה 25 אלף טון מלט בחודש. אבל התכנית נשחבשה בשל המלחמה. בסוף 1947 הושמד הציוד, נהרסו המכנים. רק עם סיום המדינה חידשו אנשי שמשון את הע"בודה: בראש החברה הועמד ראש עיריית נתניה עובד בן-עמי, משקי"ח-חוף עשיר הע"מיד לרשותה סכומי כסף חשובים, הממשלה העניקה אשראי גדול כמנהל סניף בנג המו"קא, משרד האוצר הבריטי נתן ערבויות כספיות לספקי מכוניות בבריטניה. לפי התכ"נית עמד בית-החרושת להורים, כבר בתחילת השנה, מלט בכמויות גדולות, לאזור ירוש"לים.

**אם אין כסף.** כיוון שלא נמצא קבלן פריטי שיהיה מסוגל לטול על עצמו עבודת בנייה בקנה-מידה כה גדול נאלצה הנהלת שמשון לפנות לסולל-בונה, למרות שזו שר"תפת למפעל מלט אחר, בית-החרושת נשר. לפי החוזה יגשה חברת סולל-בונה לעבודות הבנייה ביולי 1950. מחיר הבניינים ביחד עם הרכבת המכוניות עמד לעלות 1,300,000 ל"י. אולם במרוצת הזמן נתגלעו סכסוכים: סולל-בונה דרשה תשלומים מיידיים עבור העבודה;

ככורה: בחירת ראש עיר לירושלים. אליהו איזרש, דמות מרכזית במאבק בן חצי השנה בתוך המועצה, קם, הודיע על קיום ההצבעה המכרעת ויחד עם זאת על הסתלקותו ממועמ"ד ותו לראשות העיר.

בהצבעה שקדמה לישיבה הקובעת השיג איזרש רק 10 קולות, יריבו המסא"יי, מרדכי פרידמן, 9, והרב משה שורוש, למרות שנהג כדוגמת יריביו והצביע בשביל עצמו, רק 2. פור"ר-הדון אלכסנדר אמדור, מרכז הקואליצ"י, יצה, ביקש הפסקה להתייעצות מתוכננת מראש שתפקידה היה לשכנע את הדתיים להרים ידיהם עם הימין. הויתור שהובטח להם: מועמד דתי.

ההצבעה החמישית במניין, שהתקיימה ל"מחרת ההתייעצות הפרוודורית, הוכיחה את תועלתה: נציג הפועל המזרחי, קליינלר, שעל אהבתו תחרו שני הצדדים, שוכנע ב"שיחת הפרוודור כי עתידו בטוח יותר במחנה הימין, הרים את ידו לישראל יצחק קרבי. **השערוריה לא תאחר.** האיש, שהקו"אליציה הימנית (ציונים כלליים, חרות ודתיים) בחרה בו כמועמד, היה בעל יתרון בולט ביותר: איש לא הכיר אותו. רק כשעלה לדוכן הנשיאות נודע כמהל סניף בנג המו"רחי בירושלים, איש מזרחי מגולה, אשכנזי בעל ארשת פנים ספרדית, אב ל"ב ובן 49. הוא קיבל מאת אליהו איזרש, עד אז ראש העיר בפועל, את פטיש העץ ולחיצת יד, השמיע בחיוך אושר את רגשותיו.

אפשרו של קרבי לא האריך ימים, בהציוו שמאלה. שם קרבי ראובן שרי את התקפת ה"בתולין על הקואליציה שמלכד ראשה הרשמי פחות כאב ראש מאשר לקודמו, ולחבריו למעמד, אנשי הפועל המזרחי, צעק בוגדים, האשימם בשבועת שווא, כיוון שהצביעו עם הימין למרות הבטחתם הנוגדת. קליינלר, בעל הקול המכריע, שבשיקול בין המעמד והדת הכריע לטובת הדת, הבטיח לחבריו ה"עופלים בצד שמאל כי ישמרו על ענייני הפועלים גם מצד זה של המחיצה. התשובה היתה בוז לא אילם, וכמעט שהצ"ליחה להוליד את השערוריה הראשונה בחסותו של ראש העיר החדש. תושבי ירושלים שה"מחזה כולו לא עורר אצלם אלא צחוק מר היו משוכנעים כי גם כך לא תאחר לבוא.

**נמלים תגובה תפתיעה**

בוריס שטרן, אשר היגר בגיל 20 עם הוריו לאמריקה מעיריה רוסית, סיים שש שנים לאחר מכן את לימודי המתמטיקה באוניברסי"ט סיסת הרחוד בהצטיינות. הוא לא אמר די בכך וכשחזר ממלחמת העולם הראשונה, בה שימש כקצין מודיעין, השתלם באוניברסיטת קולומביה בתורת יחסי העבודה. ד"ר שטרן הפך מומחה משרד העבודה האמריקאי. גילה פעלתנות רבה, היה אבי רעיון ייעול העבודה.

אולם בוריס שטרן בעל השסם הקטנטן מכסיף השער, והפנים העגולים בעלי האף החד נהג בקריירה שלו כשם שהוא נוהג בדיבורו. לאט ובבטחון, הוא העמיד בפני עצמו מש"מא גדולה מכל אלה שעמדו לפניו בעבר: התמחות בייעול עבודה בנמלים, משך שנתיים וחצי נסע מגמל לנמל, עמד על בעיותיו, ניהל סטטיסטיקות, כתב דו"חים. ב"1932 הר"א את פרי עבודתו, פירסם את ספרו הרא"שוני בחשיבותו, ייעול עבודה בנמלי אמריקה.



„אגודת ישראל“: „הפועל המזרחי“ - 1: 0